

George Bernard Shaw - Pygmalion

Úvod

Jméno: George Bernard Shaw (1856 - 1950)

Národnost: Anglie

Život autora

George Bernard Shaw byl **irský dramatik, prozaik, kritik umění a politický aktivista**. Proslavil se hlavně svým dramatem a ostrými společenskými komentáři. Byl zakládajícím členem **Fabiánské společnosti**, která propagovala přechod od kapitalismu k socialismu. Shaw získal **Nobelovu cenu za literaturu** v roce 1925 za svůj přínos k dramatické tvorbě, která odvážně **kritizovala společenské a politické problémy**. Jeho vliv sahá daleko za hranice literatury, díky jeho ostrému humoru, intelektuálním debatám a podpoře sociálních reforem.

Autorova tvorba

George Bernard Shaw se proslavil hlavně svým **satirickým dramatem**, pokoušel se i o románovou tvorbu, která se ale moc neuchytila. Je považován za **zakladatele sociálně diskusní komedie**, která měla diváky nejen pobavit, ale i **přimět k zamyšlení**. Ve svých hrách kritizoval nešvary soudobé společnosti a svůj autorský záměr často popisoval v předmluvách k jednotlivým hrám. Typickým znakem Shawova dramatu je tematika třídních rozdílů a sociální spravedlnosti nebo také nečekaný zvrat v ději.

Další díla: *Život paní Warrenové* - drama, *Caesar a Kleopatra* - komedie, *Svatá Jana* - historická hra

Literárně historický kontext

Období: Světová literatura 1. poloviny 20. století.

Toto období se vyznačuje **kritickým přístupem k tehdejším společenským normám**, politickým strukturám a morálce, s důrazem na **sociální reformy a intelektuální diskusi**. George Bernard Shaw patřil k **moderním dramatikům**, kteří kombinovali **humor se sociální satirou** a ovlivnili tehdejší divadelní scénu i politické myšlení.

Autorovi současníci a jejich stěžejní díla

Současníci mimo ztracenou generaci

Antoine De Saint-Exupéry [Francie]

- Malý princ - filozofická pohádka

George Orwell [Anglie]

- Farma zvířat - novela

Albert Camus [Francie]

- Cizinec - román

Autoři patřící do ztracené generace

John Steinbeck [USA]

- O myších a lidech - novela

Ernest Hemingway [USA]

- Stařeč a moře - novela

Erich Maria Remarque [Německo]

- Na západní frontě klid - román

Francis Scott Fitzgerald [USA]

- Velký Gatsby - román

Druh: Drama**Žánr:** Komédie**Forma:** Próza

Téma

Odlišnosti jednotlivých společenských vrstev v chování i v mluvě. Kritika morálky.

Motivy

Proměna člověka, předsudky, překvapení, láska, rozdílnost lidí

Časoprostor

Počátek 20. století. Anglie - Londýn.

Kompozice

- **Chronologický postup**
- Rozděleno do 5 dějství + epilog
- Dělení na dějství - obrazy - výstupy
- Psáno jako divadelní scénář - důkladné scénické poznámky (vtahují do děje)

Jazyková vrstva

Jazykové prostředky

- Spisovný i nespisovný jazyk
- Rozdíly v mluvě mezi vyšší a nižší vrstvou
- Termíny, knižní výrazy, vulgarismy, hovorový jazyk, ironie

Vypravěč

- Nezúčastněný

Vyprávěcí způsob

- Ich forma

Typy promluv

- Dialogy a monology
- Neznačená přímá řeč

Adaptace

Stejnomený anglický film (1938)

Hlavní postavy

Líza Doolittleová - Pouliční květinářka z nižší vrstvy, má příšerný přízvuk, je ale hezká a bystrá

Profesor Henry Higgins - Profesor fonetiky, rozhodne se naučit Lízu slušné mluvě a chování

Plukovník Pickering - Expert na indické jazyky, gentleman

Paní Higinsová - Milá, starostlivá, nesouhlasí se svým synem

Pan Alfréd Doolittle - Otec Lízy, popelář

Freddy - Mladý muž z vyšší vrstvy, miluje Lízu

Paní Pearceová - Hospodyně pana Higinse, nelíbí se jí co dělá s Lízou

Tipy na závěr

Zde najdeš eknihu Pygmalion zdarma ke stažení:

<https://www.gmct.cz/media/files/library/PDF/Pygmalion%20-%20George%20Bernard%20Shaw.pdf>

Zajímal by tě videorozbor této knihy a autora?

Rozbory, které připravil projekt **Knihy trochu jinak** najdeš zde:

Rozbor: https://www.youtube.com/watch?v=H5qtlqqJFQ8&t=204s&ab_channel=Knihytrochujinak

Děj: https://www.youtube.com/watch?v=SEluW8-EtBA&ab_channel=Knihytrochujinak

Vzorový text k procvičení rozboru uměleckého textu, který připravil projekt Nový Amos najdeš zde:

<https://www.statnimatorita-cestina.cz/pygmalion>

Děj

1. Dějství - Odehrává se na ulici v Londýně. Líza se poprvé setkává s profesorem Higginsem.

Na začátku děje se Henry Higgins setká s květinářkou Lízou Doolittleovou. Henry je profesor fonetiky (věda o lidské řeči) a horlivě si píše do zápisníku Lízina slova, protože má extrémně silný přízvuk, což Higginse zaujalo. Líza si ho všimne, prvně si myslí, že je policista a píše si nějaké poznámky, ale po chvíli zjistí, že si zapisuje její příšernou hovorovou řeč.

2. Dějství - Druhý den dopoledne. Higginsův dům.

Plukovník Pickering je u Higginsů doma. Přichází k němu Líza a žádá Higgins aby jí naučil mluvit spisovně. Pickering se této žádosti hned chytí a navrhne Higginsovi sázku. Pokud se Henrymu podaří za půl roku vychovat z Lízy slušnou ženu, tak ho prohlásí za nejlepšího pedagoga na světě a zaplatí všechny jeho náklady. Higgins sázku přijímá. Líza začíná s trénováním správné výslovnosti, ze začátku jí to moc nejde a Higgins je na ní často hrubý a několikrát ji dokonce rozpláče. Plukovník Pickering je na ni naopak milý a snaží se jí uklidnit.

3. Dějství - O několik měsíců později. Líza poprvé vstupuje do společnosti.

Higgins vezme Lízu poprvé mezi lidi do domu jeho matky. Potkává se zde s několika lidmi, mezi nimi je i Fredy, který je Lízou naprosto okouzlený. Líza se rozpovídá ale brzy se ukáže, že ještě není úplně připravená. Paní Higginsová nařkne pány z toho jak se k Líze chovají. Vidí jí totiž jen jako hračku a nemyslí na její budoucnost. Později dostane Líza další šanci, Higgins ji vezme mezi společenskou smetanou na velvyslanectví. Tentokrát se jí podaří opravdu zazářit, někteří hosté si dokonce myslí, že není z Anglie, jelikož mluví až moc dokonale. Odhadují, že je cizinka s modrou krví, možná dokonce členka královské rodiny. Pickering uznává, že Higgins sázku vyhrál. Líza si začne stěžovat, jelikož na ni všichni civí a není si jistá, jestli se chová správně. Higgins ji pochválí a odcházejí.

4. Dějství - Higginsův dům.

Higgins s Pickeringem si doma libují, jak se jim podařilo ošálit všechny na velvyslanectví. Zapomenou přitom ale na Lízu a její pokrok. Nikdo ji nepoděkuje a ani nepochválí, což se jí opravdu dotkne. Pohádá se s Higginsem, jelikož si myslí, že mu na ni nezáleží. On ji naopak vyčte, že je nevděčná a Líza poté odejde pryč. Při odchodu potká Fredyho, který ji zahrne láskou. Rozhodnou se spolu odejít a vzít se.

5. Dějství - Salón paní Higginsové.

Higgins a Pickering hledají Lízu u paní Higginsové. Objeví se zde Líza, poděkuje Pickeringovi, že se k ní choval slušně a díky tomu z ní udělal dámu. Dá také najevo Higginsovi, že na ni byl hrubý a naučil ji pouze správnou výslovnost. Higgins nehodlá změnit své chování a hádá se s Lízou. Líza oznamuje, že si vezme Fredyho a bude ho živit. Dala si inzerát, že za půl roku dokáže udělat z každé ženy vévodkyni, stejně tak, jak ji udělala ze sebe. Líza odchází a Higgins se ji směje.